

Nagyvárad Estilap

Szerkesztőség: Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős: MARTON MANO
főszerkesztő

X. évfolyam
189. szám

Kiadóhivatal: HEGEDŰS HIRLAPIRODA
Bul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Kedd, 1928. aug. 21.

Letartóztattak két kormánypárti képviselőt

— Bukaresti tud. távirata —

A dambovítai petroleum-panama, amely az államnak állítólag nem kevesebb, mint négy és fél milliárd lei kárt okozott, tegnap új, szenzációs fordulathoz ért. A bukaresti törvényszék vizsgálóbírója tegnapi beidézte a panama tizenegy gyanúsítottját, de csak tizen jelentek meg; egyikük megszökött.

A vizsgálóbíró először is a két legnevezetesebb gyanúsítottat: Irimescu-Cândești és Tolea kormánypárti képviselőket hallgatta ki. Ezt a két jeles politikust kihallgatás után — a többi gyanúsítottira vonatkozó csalás és okirathamisítás vádján kívül még „a befolyás üzletszerű felhasználásának” (trafic de influenta) vádjával is illeti az ügyész. Rajtuk

kivül még tíz vádlott van előzetes letartóztatásban.

A két képviselő letartóztatása körül hetek óta folyik a harc különböző miniszterek között. Főleg Stelian Popescu igazságügyi miniszter volt az, aki a képviselők letartóztatását követelte. Hogy ez megtörtént, ilyenformán az igazságügyminiszter győzelmét jelentí egyik minisztertársa felett.

Kánkánt jár a bukaresti sajtó a kormány körül

A kisebbségi törvényjavaslat a békeszerződések és a kisebbségvédelmi egyezmények figyelembevételével készül — Stelian Popescu nyilatkozata az Estilap munkatársának

(Stelian Popescu igazságügyi miniszter másfélnapot töltött Nagyváradon. Ő maga jelentette ki, hogy egészen otthonosan érezte itt magát. És amikor ezt mondta, bizonyosan a házi tűzhely kényelmére, a megelégedettség felülmúlhatatlan érzését kiváltó otthon-élményre gondolt és nem a háboru utáni ezernyi-bajos élet mindenütt való otthonosságára, amit sehol sem láthatni olyan szembeötlő, olyan reménytelen és olyan igazságtalan megnyilatkozásokban, mint éppen itt nálunk.

Az igazságügyi miniszter, aki publicista is: egy ország legelterjedtebb napilapjának főszerkesztője, — egyik tisztségében Justitia istenasszonyt emlegette — azt, akinek szeme bekötve s aki egyik kezében mérleget másikban kardot tart.

Stelian Popescunak — nem az igazságügyminiszternek, hanem a publicistának, az „Universul” főszerkesztőjének — kezében talán még nagyobb hatalom van, mint az istennőjében, aki Stelian Popescu igazságügyminiszteri hivatását szimbolizálja. Mert Stelian Popescu, a főszerkesztő, kezében tollat tart, szeme nyitott, csak éppen meglátásait és ítéleteit nem az egyetemes, a mindent megértő igazságességemény, hanem az egydimenziós emberi vágy, a minden mást hirtelenre akaró nemzeti célkitűzés egyoldalú igazsága sugalmazza. Vagy talán nem is maga Stelian Popescu ez a bíró, aki a közvélemény előtt áll, s akinek ítélete naponta százszegrek gondolatát, érzelmét dirigálja s akinek a sajtó és a közvélemény egymásra való kölcsönös hatásánál fogva százszegrek szüggérálnak jobb meggyőződése ellenére való ítéleteket? Talán nem is ő, hanem az alkotó és alkotás viszonyának örök törvényénél fogva rajta magán is felül

kerelkedett objektivációja: az „Universul” — az a hatalmas és télelmetes, gyanakvó és gyanúsító bíró, amelynek lesújtó ítéleteiből a román közvélemény, bizony sokszor, a tárgyi igazság perspektíváján kívül ismeri meg — például — a kisebbségi problémákat.

Vajjon mi volna, ha Stelian Popescu lapja százszegrek számára nap-nap után az efemer igazságot, az általános emberi gondok beszámolóját nyitott szemmel bár, de annak a Justiciának a szellemében mérné, amelynek kultuszát váradai pohárköszöntőjében emlegette Stelian Popescu, az igazságügyminiszter?)

Ilyen gondolatokkal áll a kisebbségi újságíró Stelian Popescu igazságügyminiszter és előkelő kolléga elé, hogy interjút kérjen. Főlényesen legyint a miniszter, amikor a bukaresti lapok kormányválságos hírei felől kérdezzük. (O azok a bukaresti lapok, szemrebbenés nélkül írnak le minden rosszat, bárkiről!)

— Kánkánt jár a bukaresti sajtó a kormány körül — mondja Stelian Popescu — holott a kormány helyzete normális, válságról szó sincs.

— És Titulescu? — kérdezzük — mi volt a magyarázata annak a bizonytalanságnak a külügyminiszter körül?

— Nagyon egyszerű. — Titulescu Londonba ment követnek, egészségi okokból. A háboru után ugyanis nehezebb dolguk van a külügyminisztereknek, mint azelőtt volt. Most, a háboru után az új problémák százai merültek fel — a külügyminiszterek terhére. Emellett Titulescu beteges ember úgy, hogy nem tudta folytatni a külügyminiszterium vezetésének munkáját. Megmaradt ugyan névleg külügyminiszternek, de a londoni követséget vezeti.

— Mi a kormány álláspontja a

kisebbségi kérdéssel szemben? — kérdeztük.

A miniszter ezt mondta: — A kormány — mint tudják — kijelölt egy bizottságot, amely a kisebbségi kérdést egészen közelről tanulmányozza. Tanulmánya alapján ez a bizottság elkészíti a kisebbségi kérdés egész komplexumát felölelő javaslatot, amely remélhetőleg elejét fogja venni minden surlódás-

Szeptember 5-én nyílik meg a nagyváradai színház

Janovics Jenő már javában szervezi a társulatot

Janovics Jenő, a nagyváradai színház új direktora már megkezdte színházának szervezését és körvonalozta az első előadások programját. Mindabból, ami eddig Janovics Jenő terveiből nyilvánosságra került, elégtelleg állapíthatjuk meg, hogy az új színigazgató, aki Erdély két legnagyobb és legfontosabb színházát fogja vezetni, olyan társulattal és olyan műsorral lép a legkényesebb izlésű két város közönsége elé, hogy minden várakozást kielégít.

Janovics Jenő mellett annak idején elsőnek a Nagyvárad Estilap foglalt állást, amit ez alkalommal azért szögezzünk le, mert úgy látjuk, hogy a színigazgató szervezkedése bennünket fog igazolni.

A kolozsvári társulatot, amely tavaly is nagyszerű előadásokat produkált, Janovics Jenő egész sereg új taggal egészíti ki. Egyformán tökéletesé teszi a drámai és operett-együttest, a régi kórust és a régi státsztériát. Létszámának duplájára emelte és a zenekart is lényegesen kibővítette.

nak. Természetesen ideális helyzetet nem lehet teremteni, de konciliáns megoldás szükséges.

— Figyelembe veszi-e a bizottság a törvényjavaslat szerkesztésénél a békeszerződés kisebbségi klauzuláit és a kisebbségvédő 1919 decemberi egyezményt?

— Feltétlenül a nemzetközi szerződések tiszteletében készül a kisebbségi törvény — mondotta a miniszter. Respektálni kell kölcsönösen a szerződéseket. Szerintem Romániának nem kell félnie a kisebbségek messze menő kulturális és gazdasági fejlődési szabadságától.

— Miniszter ur volt a magyar dalosok segesvári ünnepén. Mi volt a benyomása?

— Nagyon jó hatással volt rám a gyönyörű magyar dalos-ünnep. Elvezetett hallgattam a dalárdák, — legnagyobbreszt egyszerű földműves, — vagy iparos emberek produkcióit.

— Milyen most Románia viszonya a szomszéd államokhoz?

— A kisantant államaival Románia igen barátságos viszonyban van, Magyarországgal a viszony normális, — zárta be az interjút az igazságügyminiszter.

Stelian Popescu igazságügyi miniszter tegnap reggel Moşoiu tábornokkal és a nagyváradai itéőttábla vezetőivel Szilágy megyébe utazott, ahonnan Máramarosba megy szemleutrá.

Már eddig is megállapítható, hogy Janovics Jenő dr az operett-együttest fővárosi nivóra kívánja emelni és ezért

a társulatnak két primadonnája is lesz: Karácsonyi Illi és Kondor Ibolya.

Ennek megfelelően az új színház két bonvivannal fog dtcsekedni. A nagy énekes szerepeket Sólyom Gyula, a budapesti Király-színház dédelgetett kedvence fogja játszani, akit a kolozsvári színház csak egy szezonra és nagy áldozatok árán tudott elhódítani. A könnyű operettek és revük bonvivánja a nagyváradai közönség kedvence: Tompa Béla marad. A szubrett a kolozsvári közönség előtt is igen előnyösen ismert Kun Magda, míg a szubrett-primadonna a nagyváradai publikum régi, igen kedves művésznője: Betegh Bébi lesz.

Karmester Komjáthy Károly marad, akit nem szükséges a nagyvárad közönségnek bemutatni, de mellette még másik két kitünő nevű kiváló muzsikusként szerződött van:

Stefanidesz József és Török Emil. A drámai ensemble most alnkulki és az első sikere a szervezkedésnek már megvan: Izsuky Margitot sikerült visszahozni Erdély szülmára a budapesti Új Színházról, ahol a „Dibuk”-ban emlékezetes sikert aratott. A férfiak közül Mészáros Béla, az aradi színház volt népszerű szerelmes színésze, Balázs Samu és Olasz Lajos irták alá eddig a szerződést.

Megállapította Janovics igazgató azt is, hogy

a nagyváradi szezont ünneplés külsőségek között már szeptember 5-én megnyitja.

Ez alkalmmal Bánffy Miklós grófnak egyik nagyszerűen sikerült egyfelvonásos darabját, a »Naplegendát» fogja bemutatni. Utána pedig Molière „Dandin György” című vígjátéka kerül színpadra, teljesen moder-felfogásban, eredeti rendezésben, ballettel és zenekísérettel.

Az első előadások közül megemlítendő Szirmai »Eva grófnő» című nagyszerű operettje és még szeptemberben bemutatják Janovics mindkét színpadán a legújabb diadalmas magyar operettet, Herczeg Ferenc »Gyurkovits fiúk» című darabját, amelyet Farkas Imre alkalmazott színpadra.

Az első prózai darab Nóti Károly pazarul ötletes vígjátéka, a »Házibarát» lesz, amelyet még Szenes Béla kezdett meg. A budapesti színházi műsor legutolsó szenzációs sikerét; az amerikai izü és szellemességű »Abris rózsáján» című vígjátékot szintén még szeptemberben bemutatják, sőt színpadra hoznak egy izig-érig francia vígjátékot is, ezt a műfajt a nagyváradi közönség annyira kedveli; a »Szeretők iskolája»-t.

Természetes, hogy sem a szervezkedés, sem a műsor egyelőre még nem végleges és igen valószínű, hogy a nagyváradi közönséget váratlanul és kellemes meglepetésekben fogja részesíteni az új igazgató és az új színtársulat.

Fiatal leányok mamájuk nélkül is megnézhetik ma és holnap a Tanu a nászágyban siáger-vígjátékot

x Hencserek részletfizetésre Daniberg kárpitos-üzem, Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 19.

Nevetni, kacagni megyünk a Heymanba

Hencserek részletre Mansberger kárpitosnál, Ref. Földvár 17

Egy váradi szállóban eltűnt Pop dr. kolozsvári ügyvéd fixexer leies gyűrűje

A nagyváradi államrendőrség bünyügyi osztálya igen titokzatos lopás ügyében vezette be a nyomozást.

Pop János dr. kolozsvári ügyvéd szombaton átjött Nagyváradra, hogy katonai ügyét rendezze. Egy kollegájával egyik váradi szállóban vett magának szobát. Tegnap délután akart visszautazni Pop dr. Becsoma-golta bőröndjét és levitette egy kocsira. Mára hiden voltak, amikor Pop ügyvéd észrevette, hogy

tízezer let értékű gyűrűjét ott felejtette a hotelben.

A kolozsvári fiskális egész tisztán emlékezett rá, hogy elutazás előtt megmosdott és értékes gyűrűjét a mosdóra tette. Nyomban visszatért a szállóba, felrohant a szobájába, de a gyűrűjét már sehohsem találta.

Pop János dr. följelentése alapján a rendőrség kihallgatta a szállóba személyzetét, de eddig minden eredmény nélkül.

Döntő eredmények a tegnapi tenniszversenyen

A Nac nemzetközi tenniszversenye szenzációs meglepetéseket hozott. A versenyen tudvalevőleg, felvonult teljes számban Románia elsőrendű tehetséges fiatal tennisz-generációja, amely eddig még egyetlen versenyen sem találkozhatott. Itt kerültek össze először a jövő tennisz-sportjának reményesei. Ha el is véreztek legtöbben a rendkívül erős, rutinizott versenytársakkal szemben, mégis azt látjuk, hogy néhány év múlva a Nagyváradon fölbukkant kivételes tehetségű fiatalok viszik a pálmát és szerzik a dicsőséget. Hosszu listáját közölhetjük azoknak a szinte még gyermekkorban levő tenniszszóknak, akik fényes játékkal bámulatba ejtették a közönséget. Szinte kár, hogy egyáltalán nemzetközi jelleget adtak ennek a tenniszversenynek, a mely talán, ha kizárólag országos marad, eredményeit tekintve, a legkellemesebb meglepetéseket eredményezte volna.

A verseny nivóját nagyban emelte a nemzetközisége, de a kik annyi heves drukkot állottak ki, az erdélyi játékosok győzelmeiért, szívesebben vették volna, ha a győzelmi pálmákat nem a sokéves rutin, hanem az ifjan csillogó tehetséggel viszi el.

Szombaton és vasárnap régen tapasztalt izgalmás mérkőzések sorozata követte egymást. És egyik meglepetés a másikat érte. Egész ismeretlen fiatal játékosok kerültek az élre, ahol hősi küzdelem után kellett elvérezniök a külföldi krekkek üldöző taktikájának gyilkos meghajszoltságában. Rengeteg ember szorongott a Rhédey-kerti pálya tribünjén, hogy drukkoljon a szemeláttára kibontakozó tehetségű, ismeretlen fiataloknak. De volt ismerős is, akinek játéka a szenzáció erejével hatott. Ki kell emelni Ziszovits Leakét, a ki váratlanul nagy küzdelem után, második helyezettje lett a női egyesnek. Ziszovits Len-

ke rendkívül szívós s okos játékaival Schlosszernét, a román bajnokot verte meg, de Baumgarten Magda fölött már nem tudott győzelmet aratni. Nagy meglepetést keltett Terehnek, a nagyváradi kerület bajnokának veresége az ifjusági Farkastól. A nagyváradiak közül kiváló játékosok voltak a fiatal Vervárth, a két Petrovics fivér, Bleyer és a kis Vészi Iiu, akikben a jövő nagyszerű játékosai körvonalozódtak.

Az aradiak szerepeltek különösen szépen. Székely, aki még ifjusági játékos, ördöklő küzdelem után három szettes partiban vesztette el a játszmát Ronetti Román, Románia hatodik legjobb játékosá ellen. Székelyvel egy nivóju játékos Farkas, aki szintén rendkívüli sikert aratott. A kolozsvári Szász-fivérek is frappirozták a publikumot. Tavaly óta fejlődésének igen szép tanujelét adta a fiatal Botez. Nagy játéktudása különösen tegnap délután a férfi-páros verseny döntőjében magasodott ki a mezőnyből. A Nedbalek—Zolka párral szemben a Román—Botez pár vereséget szenvedett ugyan, de az erkölcsi siker különösen Botez ragyogó játéka miatt a veszteséget illeti.

Tegnap már több számban megtörténtek a döntések.

Női egyes I. osztály:
1. Baumgarten (FIC, Budapest)
2. Ziszovits (Nac.)
3. Schlosszerné (Bukarest), Fülöpné (Arad).

Női egyes II. osztály:
1. Arató (Nac.)
2. Papos (Nac.)
3. Vargáné (NSE), Kabdebó (Arad).

Férfi páros:
1. Nedbalek—Zolka (Csehszlovákia).

2. Román—Botez (Bukarest).
3. Velvart—Bleyer (NAC), Székely—Farkas (Arad).

Ma játszik a férfi egyes, a vegyes páros, a női páros és az ifjusági férfi egyes döntőket. Részletes eredmények:

Női egyes I. osztály:
Baumgarten—Fülöpné 6:3, 6:1.
Ziszovits—Schlosszerné 3:6, 6:4,
6:4. Baumgarten—Ziszovits 6:2,
6:3.

Női egyes II. oszt.
Arató—Vargáné 6:1, 6:2, Papos—Kabdebó 6:4, 6:3. Arató—Papos 6:1, 6:0.

Férfi páros
Nedbalek—Zolka—Farkas—Székely 8:6, 6:1, 6:1, Roman—Botez: Bleyer—Velvart 6:3, 1:6
6:3, Nedbalek—Zolka—Román—Botez 6:3, 8:6, 10:8.

Vegyes páros: Nedbalek—Baumgarten—Székely—Kabdebó 6:4, 6:2. Zolka—Arató—Dr Grósz E.—Reisinger 6:4, 6:0. Velvart—Ziszovits—Reidner—Vargáné 6:3, 6:3. Tereh—Liszka—Dr Grósz S.—Papp 6:2, 6:2.

Női páros: Schlosszerné—Fülöpné—Kabdebó—Papp 6:1, 2:6, 6:3. Ziszovits—Arató—Marton—Liszka 6:3, 6:2.

A nemzetközi tenniszversenyen ma hétfőn bonyolítják le a végső döntő mérkőzéseket, amelyekkel a verseny le is zárul.

A paradicsom—Milton Sills

Ruhák festésében és tisztításában

legújabb, legjobb, legelőcsőbb Fölvételi üzlet: Vlahuța (Szent János)-utca 2.
Végh (Gallérok, kézelők, hófehér mosása és tükörfényes vasalása) 541

Mozgőszínházak mősora

Filmpalace és Filmterrasse
5 és 7 órákor 9 órákor

Az Ocean hősei

Monumentális film
12 felvonásban

A főszerepben: Wallace Beary
Előzőleg új Filmpalace Híradó
Kedvezményes és szabadjegyek
érvényesek

Jön Jön

Don Juan 3 éjszakája

A Biró Lajos-ciklus második darabja

Apollo és Atlantik nyári mozgó

Ma, hétfőn 5, 7 és 9 órákor
Fiatal leányok mamájuk nélkül is
megnézhetik
a nagyon nagy sikert aratott

Tanu a nászágyban

sláger-vígjátékot
Megelőzőleg A harcias nagynéni
kétfelvonásos amerikai burleszk
és a legújabb
Emericus Journal

Jön: A szerelem örvénye

Érdekesítő, mindvégig izgalmas
dráma
Főszerepben: Marcella Albani,
Jack Trevor, Dieterle

Heyman-Szinkör

Ma 5, 7 és 9 órákor

Ő Gyere, te bűnös

Irta, rendezte, elkezdte,
fejlesztette és elénk
terjesztette

Harold Lloyd

Estély a kalonai kaszinó- ban Popescu igazság- ügyi miniszter tiszteletére

Szombaton este Virgil Economu tábornok, hadosztályparancsnok fényes estélyt rendezett a tisztí kaszinóban az itt időző Stelian Popescu igazságügyi miniszter tiszteletére. A miniszteren, Economu tábornokon és nejen, továbbá Mosoiu tábornokon kívül ott voltak még a következő notabilitások: Crisanu Andrei g. kel. püspöki vikárius; Serbu tábornok; Stancescu itélőtáblai első-elnök; Bleda László dr képviselő és neje; Gombosiu U. Traján képviselő; Tempelean Dezső delegált prefektus; Ille Andor dr táblai szekció-elnök; Draghiceanu ezredes, térparancsnok; Deliceanu alezredes, vezérkari főnök; Fildan Emil dr főügyész; Egry Gergely dr polgármester. Puticiu Traján dr rendőrprefektus és neje, Albu, Grigorovici, Mihulescu, Pop, Sara és Lang alezredesek; Dimitriu táblabíró és neje; Jonescu és Praporgescu táblabírók; Ilicescu pénzügyigazgató-helyettes; Predovici törvényszéki első-elnök; Sovrea Valér dr vezető ügyész; Dobos törvényszéki szekció-elnök; Udrescu vizsgálóbíró; Mussu ügyész; Dospinescu csendőrnagy és még számosan.

A pohárköszöntők sorát Economu tábornok nyitotta meg; I. Mihály királyt életette; majd Stelian Popescu miniszternek közéleti és újságírói

munkásságáról — főleg sportfejlesztés terén elért eredményeiről beszélt a tábornok. Stancescu itélőtáblai első-elnök az igazságügyi miniszterre. Mosoiu tábornok pedig Economu tábornokra ültette poharát. Végül maga a miniszter beszélt. Azt mondta, hogy sehol sem érezte magát

olyan jól, mint most Nagyváradon, ahol elismeréssel kell, hogy megálljon az állami szervek harmónikus munkája látán.

Asztalbontás után Dospinescu őrnagyné művészen adott elő néhány dalt Economu tábornok fiának zongorakiséréte mellett. Majd tánc volt.

A miniszter a cenzuráról

Milyen egészen idegenül cseng fülünkbe a szó: sajtószabadság. Mintha már régen elveszítette volna tartalmát, mintha már egészen elfelejtettük volna: milyen értéket rejt magában? Most az igazságügyminiszter mondotta ki ezt a varázsigt, újságírók előtt és újságírói multjára hivatkozással. Nem csoda tehát, ha visszhangja van, ha különös vágyakat, ábrándokat és sóvárgásokat ébreszt bennünk. Másfél évtized után már tulajdonképpen nem is tudjuk, mit jelent. Mi volt akkor, amikor a toll merészen, szabadon és lelkesen szánhatta végig a papirost, amikor az újságíró a közélet felelős birájának érezhette magát és tényleg elfogallhatta azt a pozíciót, amelyre őt régebben a társadalom emelte.

A mai generáció talán már nem is emlékszik erre. Az újságíróból a közélet merész és önzetlen harcosából, magán-tisztviselő lett, akinek számolnia kell az élet ezernyi sablonjával. Láthatatlan pókhálószálakba akad minden pillanatban tolla, fantáziáját elhomályosítja a hétköznapi szürkesége, gondolatainak szárnyát szegi a sokféle követelmény és kritikájának igazságosságát letompítja az ezernyi alakban megjelenő változó és örökös cenzura. Az újságíró régen elszokott a szuperlatívuszoktól, a túlzás egyszerűen ellenszenvessé vált előtte és frázisokat is csak akkor használ, amikor a sablon úgy követeli. Az újság: tükre lett az életnek, an-

nak az életnek, amelyben mi élünk, amelyet nem frissítenek fel éltető és üde viharok és a melyen nagyon is meglátszik a szoba zárt levegője.

A cenzura önfegyelmhez szoktatta az újságírókat. Minden szó leírásánál mérlegelni kell a kifejezés fontosságát, jelentőségét, meg azt az esetleges mellékérzelmet is, amire az újságíró sohasem gondol, de amelyet mások könnyen belemagyarázhatnak. És mégis nagyon sokszor fehér hasábokkal tarkítva kerül a közönség kezébe az újság.

Az igazságügyminiszter ur azt mondotta, hogy ennek a cenzor az oka. Mi, akiknek a legtöbb tapasztalatunk van a sajtó korlátozásában, megállapítjuk, hogy tévedett. Mert nem a cenzor az oka, hanem a cenzura. Maga az intézmény, amelynek sorvasztó hatását csak akkor fogjuk tökéletesen megérezni, ha egyszer felszabadulunk az örökös felügyelet alól. Hosszu időbe fog telni, a míg ismét megszokjuk az újságírás rendes tónusát, amíg elérjük azt az erkölcsi és hivattásszerű nívót, amelyre bennünket a nyomtatott betű kötelez.

Kisérelje meg az igazságügyminiszter is, szabadítsa fel a sajtót. Nem bánjuk a súlyos felelősséget sem. Örülai fogunk, ha dokumentálni tudjuk, hogy súlyos tévedés volt eddig is a cenzura, amelynek aktuális politikai előnyeit sohasem fogja tudni ellensúlyozni az a morális hátrány, amelyet okozott. (—drb.)

Egy román gimnáziumi tanár feleségét foglyul ejtették görög rablók

Félmillió drachmát adják ki

Csak a mult héten járta be a világsajtót az a hír, hogy görög bandák elrabolták az athéni parlament két tagját, akiket nagy váltságdíj ellenében adtak ki — és ma hasonló hírt közölnek. Még pedig ez alkalommal Romániát és a román közvéleményt érdekli elsősorban az a „coup”, amit a görög banditák követtek.

Ismeretes, hogy Görögországban elég tekintélyesszámú román népkisebbség van, a melynek a bukaresti kormány

tart fenn iskolákat, így egy gimnáziumot is Janinában. Ebben a városban volt évekkel ezelőtt Románia alkonzulja egy dr Vassilache nevű orvos, akinek egyik leányát, Irinát, feleségül vette Niculescu, janinai gimnázium-igazgató. Dr Vassilache, aki most Bukarestben él, tegnapelőtt Janinából táviratot kapott, amely közölte vele, hogy

leányát, aki többedmagával kiránduláson volt, egy görög rablóbanda foglyul

ejtette és csak félmillió drachma (1.200.000 lei) váltságdíjért hajlandó kiadni.

Négy napos határidőt engedélyeztek a görögök; ha ez alatt a pénzt meg nem kapják, akkor előbb megsemmisítik, aztán megölik áldozatukat.

A szerencsétlen asszony férje nyomban a janinai román konzulátushoz és az athéni román követséghez fordult, a melyek már megtették a lépéseket a görög kormánynál.

MOZI

A FILMPALACE ÉS FILM-TERRASSE MŰSORA:

Hétfő: 5, 7 és 9 órakor: Óceán hősei. Monumentális film 12 felvonásban. A főszerepben Wallace Beery. Előzőleg új Filmpalace Híradó.

Kedd: Óceán hősei.
Jön: Don Juan 3 éjszakája. A Biró Lajos ciklus második darabja. (Nem azonos a Nagyváradon már előadott Don Juan filmmel.)

HEYMAN SZINKÖR MŰSORA

Hétfő: 5, 7 és 9 órakor: Premier! Harold Lloyd fölléptével: Gyere te bünös.

Kedd: 5, 7 és 9 órakor: Harold Lloyd fölléptével: Gyere te bünös!

Szerda: 5, 7 és 9 órakor: Harold Lloyd fölléptével: Gyere te bünös!

APOLLÓ ÉS ATLANTIK NYÁRI MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn: Tanu a nászágyban. Megelőzőleg: A harcias nagynéni 2 felv. amerikai burleszk és a legújabb Emericus Journal.

Kedd: Utoljára: Tanu a nászágyban és a gazdag kíséző műsor.

Szerda: Először: A szerelem örvénye. Izgalmas társadalmi dráma. Marcella Albani, Jack Trevor, Dietzel.

Csütörtök: A szerelem örvénye.

Péntek utoljára: A szerelem örvénye.

Szombat: Először: A paradicsom. Milton Sills legnagyobb filmje.

Vasárnap d. e. 11-kor: Szenzációs kettős műsor.

Az orth. zsidó leányotthon- internátusban

I. C. Bratianu (Szaniszló)-u. 13
bejáró növendékek részére

külön oktatás, zene
és idegen nyelvek
tanítása. 784

Elsőrangú tanerők

Szezonárusítás 15-étől Csak 14 napig olcsó leszállított árban Győződjön meg!

	Ezelőtt	Most
Női kötött harisnya	60	18
„ műselyem	60	33
„ selyemflór	98	55
„ fátýol	125	63
„ selyem selejtes h.	75	39
„ selyem hibátlan harisnya	110	63
Női mosóselyem II. harisnya	190	7
Férfi hosszú harisnya	150	69
„ flór	190	95
„ sokni, hibátlan	20	13
„ sokni, mintás	35	20
Függöny kelme	48	23
Nagy házi vászon-törülköző	80	38
Egész nagy fortír	190	95
Női gyapju divat Pulover	580	285
Női gyapju divat-kabát	700	435
Patent gyermek harisnya	25	10
Patent gyermek sokni	20	10
Nyári gyermek svetter	60	29
Selyem nyaksál	150	78
Fogkefe I.	25	12

Ezenkívül női, férfi fehérnemű, nyakkendő, zsebkendő és sok más cikk olcsó, leszállított árban 421

Klein Sándor és Tsa
Sas-passaige, a főbejárattal

Deputáció az Apollóban

Csupa fiatal, bájos, édes leánykákból alakult deputáció jelent meg ma az Apolló mozgó igazgatósága előtt, kérve azt, hogy a *Tanu a nászágyban* c. filmhez mamájuk kíséretétől tekintsen el és akadálytalan bemenetelt biztosítson részükre. Az Apolló igazgatósága, e téren tapasztalt szigorú elveit a Tanu a nászágyban c. filmnél a kérés hatása alatt felfüggesztette és a fiatal leányok nagy örömeére késznek nyilatkozott a kérés teljesítésére. Ma és holnap, tehát, amikor a Tanu a nászágyban film még megy, fiatal lányok mamájuk nélkül is megnézhetik ezt a pompás vigjátékot.

Agglegény

A notórius agglegényt megkérdezte a minap egy szép asszony.
— Arulja el egyszer nekem, hogy miért nem nősült meg. Miért maradt agglegény?
— Nagy sora van annak, de egy mondatban is elmesélhetem; Mindig egy ideális nőt kerestem.
— No és sohse talált egy ideális nőt?
— De igen. Egyet találtam.
— No és miért nem vette el?
Az agglegény nagyot sóhajtott:
— Nem akart hozzám jönni. Ő viszont ideális férfit keresett...

NYITÉR

Uri divatüzletemet egy világvárosi nivóju angol-szabósággal kibővíttem. A tisztelt uriközönség szíves pártfogását kérem.

Hollós uri divatüzlet és angol-szabósága

807

Fekete Ernő illatszertárát

új helyiségben, Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 6 szám alatt Plesz-féle hentesüzlettel szemben

megnyitotta

809

Szenzációs megnyitási árak!

30—50%-os
leszállított árak

We-Egő cipő
gyári lerakatában.
Weisz Jenő
Str. Nic. Iorga Zöldfa-u

Beszélgetés egy váradai orvossal a bélpoklosokról

A leprás beteg soha még él, nem érintkezhetik hozzátartozóival

Az egész regátot páni félelemmel töltötte el annak a híre, hogy a besszarábiai határról, a largeancái lepratelepről harminc beteg az ország belsejébe szökött. A betegeket néhány nap leforgása alatt összereltek ismét és már vissza is vitték mind örökös rabságuk szomorú táborhelyére. De ki tudja hányan fertőzöttek meg a velük való érintkezés alatt közvetlenül, vagy közvetve. És ez az oka annak a rendkívüli izgalomnak, amely még ma is, öt nappal az eset után, magasan csapkodó forró hullámaival.

A bélpoklosság, a lepra gyógyíthatatlan fertőző betegség. A bibliai ókorban épp olyan jól ismerték, mint ma. A biblia is beszél bélpoklosokról, akiket az isten rosszkedvében büntetett. És ma, a tudományok fejlettségének e ragyogó szadában a társadalom épp oly tehetetlen e betegséggel szemben, mint a népvezető és csodatévő Mózes, aki negyven évig tartó pusztai vándorlással tisztította meg népét a lepra fókáitól, hogy egy egészséges, új generációt vezessen a Kánaánba. A társadalom ma sem tehet mást, mint amit Mózes is tett, kiközösíti magából a bélpoklosokat.

Akiről az orvos a lepra diagnózisát állapítja meg, annak bucsút kell venni örökre egy utolsó csók, egy utolsó ölelés nélkül gyermekeitől, testvéreitől, szüleitől, barátaitól a városától amelyben élt, a kultúrától a mely még annyi szépet ígért. És be kell vonulnia elkülönítve, szigorú örök hallgatag fedezete alatt abba a városba, ahol csak lepra-betegek élnek és amelynek az ajtaján csak bemenni lehet, de kijönni többé soha. És a lepraváros lakója néha-néha vastag üvegfalon keresztül láthatja azokat, akik valamikor az egész világot jelentették számára.

A világnak minden részén akadnak lepra-betegek. Legkevesebb Középeurópában kerül az orvos elé. De annál több él Ázsiában, elszigetelve, vagy éppen szigeten, ahova bátor orvosokon kívül élő lény az egészségesek társadalmából meg

nem fordul soha. Romániában is elég sok a lepra-beteg, amely az erősen fertőzött ázsiai Oroszországból került annak idején Besszarábiába, ahol régi internálótáborokban helyezték el őket. Innen Largeancáról szökött most meg harminc bélpoklos.

A nagyváradi orvosi kar egyik kiválóságával, egy bőrgyógyással bezzelgettünk a lepra betegségről. A lepra a bőrgyógyászat specialitásai közé tartozik. Kiváló informátorunk a háboru alatt két bosnyák katonán diagnosztizálta a leprát.

— Az orvosi tudomány már ismeri a lepra baktériumát, amely nagyon hasonlít a tuberkulóziséhoz, csak hogy sokkal kisebb és a viselkedése is hasonlít — mondta a doktor ur. — De védőoltásokat nem lehet elkészíteni belőlük. És ezért a lepra gyógyíthatatlan. Csupán a fekélyekkel járó fájdalmak enyhítését és beheggesztését lehet siettetni egyes tropikus növények olajával.

— A leprát könnyen fel lehet ismerni, de az a baj, hogy nagyon sok orvos egyáltalán nem ismeri ezt a betegséget. A háboruban két bosnyák katonán fedeztem fel ezt a szörnyű ragályt. Ezeket a katonákat sok évig harmadlagos lues ellen kezelték.

— Aki egyszer látott leprás beteget, az többé nem téveszti össze. A lepra bizonyos alakjában beszűrődések történnek s ilyenkor különösen az arc egészen eltorzul, a végtagokon a véráram elzáródik. Az eltorzult arcot oroszánarcnak, facies leontinának nevezik. Az ujjak, fülek, orrok pedig a véráram eldugulása következtében elhalnak. A szemöldök egész dagadt és szörtelen, az arc térszerűen dagadt. Elrettentő látvány.

— Bárkinél, aki leprás, minden külső tünet nélkül szén-savhóval huzott hólyag ned-

Kabát- és ruhaszöveteket

ruhabársony és selymeket az őszi szezon előtt majdnem

félárban árusít

Barna Jenő cég

Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 3

Keyman Szinkör

Premier

Ma sláger

Gyere te bűnös

Harold Lloyd föléptével

véből kimutatható a lepra. — Általában nem fájdalmas, csak a nyílt sebek szoktak fájni. Inkább teljesen érzéktelenné válik a test bizonyos része, amelyen tüket is át lehet szurkálni, anélkül, hogy fájna.

— A betegség rendkívül sokáig lappanghat, anélkül, hogy a fertőzött ember erről tudna. Az irodalom emiatt egy esetet, amikor egy német emberen harminc év múlva azután, hogy gyermati katonáskodásából hazatért, tört ki a betegség.

— Leprás beteg aránylag elég sok van. Mintegy két és fél millió leprás él elszórva a világon. A legtöbb Nyugatindianában és a nyugatindiai szigetcsoportokban él. A békeévekben Pozsonyban is őrzettek kettőt.

— A védekezés ellenük csak a kiközösítés: internálótáborokba helyezik őket, ahol mindent kapnak, amire szükségük van. De ha szökni próbálnak, lelövik őket, mint a rabokat.

— Hallottam, állítólag gyermekek is születnek a Carrantin-ben a leprásoknak. Ezek a gyermekek természetesen soha nem ismerhetik meg a külső világot. (—)

Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank

Oradea, Str. Avram Jancu (Kossuth-u.) 3.

ALAPITTATOTT: 1872

Teljesen beüzeltett saját tőkél:

72 millió lei

Engedélyezett devizahely. Vámcsekkek. Pénzbevitel. Takarékbetétek. Folyószámlák. Atutalások. Váltóleaszámítások. Bekebelezéses kölcsönök ház- és földingatlanokra. Előleg árakra és értékpapírokra.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. 715

Óvadékképes állampapírokat kölcsönzünk.

Fiatal leányok mamájuk nélkül is megnézhetik ma és holnap a Tanu a nászágyban sláger-vigjátékot

Minden jobb háztartásban csak „Tigris“-ecet van használatban

Carol volt trónörökös párisi akciójának újabb részletei

BACHER, A CRAIOVAI KALANDOR RENDEZTE A VOLT HERCEG NEULLY-I VILLÁJÁBAN TÖR-
TÉNT BETÖRÉST — JONEL BRATIANU VÉGSŐ KIVÁNSÁGA — LUPESCU ASSZONY HARCA
BACHERREL

— Saját tudósítónktól —

Több szenzációs részletet közöl-
tünk már abból a franciayelvű
brosurából, amelynek szerzője Ste-
fan Florescu párisi diák, — egykor
Carol ex-trónörökös legodaadóbb
híve. A füzetben, amely bizonyo-
san rengeteg polémiára fog még
okot adni a politikai pártok közt,
Florescu tudvalevőleg leleplezi a
Carol-ügy minden részletét. Hugo
Bachernek, a Craiovából száрма-
zott nemzetközi szélhámosnak alakja
dominál a francia brosurában, Ba-
cher volt az, aki egy esztendővel
ezelőtt, I. Ferdinand király utáno-
zva levelet hamisított. Ebben a
levélben Ferdinand király kifejezésre
juttatja azt a kivánságát, hogy fia,
Carol herceg térjen haza és majd,
ha a gondviselés úgy rendeli, fog-
lalja el a trónt.

Bacher e hamisított levél fény-
képét megmutatta Párisban Virgil
Madgearunak, a nemzeti paraszt-
párt főtitkárának, majd Mihail Manoi-
lescunak, az Averescu-kormány volt
államtitkárának. Manolescu mikor
Párisból tavaly ősszel hazajött, ma-
gával hozta a fényképet is, hogy
ennek alapján a karlista mozgalmat
döntő lépésre készítse, azonban
— mint ismeretes —

a biharpüspöki határállomá-
son lefogták.

Manolescu, perének hadbírósa
tárgyalásán, hivatkozott a levélre
azonban akkor még éltonel Bratia-
nu és a „Viitorul“ nyomban közölt
is egy nyilván Bratianu által sugal-
mazott hírt, amely arról szólt, hogy

Ferdinand király a szóban-
forgó levelet sohasem írta.

Hugo Bacher ezzel le volt lep-
lezve. Bacher azonban nem az az
ember, aki egykönnyen feladja a
játékszámát. Be akarja igazolni Ma-
dgearu és Manolescu előtt, hogy a
levél eredetijét (amely mint látható,
sohasem létezett!), amelyet a két
politikus már régen kért tőle,

többé nem lehet megszerezni.

Hogy ezt bebizonyítsa,

Bacher megrendezi az ex-
trónörökös neuilly-i villájá-
nak kifosztását.

A dolog elég jól volt rendezve,
valószínű, hogy a herceg egyik inasa
benne volt a játékban. Tény az,
hogy most már Bacher nyugodtan
mondhatta — amint mondta is —
hogy

a levél „eredetijét“ ellopták
a „betörés“ alkalmával

herceg neuilly-i villájából.

De Bacher csillaga kezdett ha-
yallani. A román politikai pártok
konszenzvént nem tudta megnyerni
a volt herceg javára, a hamisítás
kiderült és Bacher kénytelen volt
az igazságot megvallani Carolnak,
aki ezentul egyre hidegebben fo-
gatta őt.

Nemsokára meghalt Jonel Bra-
tianu. Ekkor Bacher ismét elérke-
tettnek látta az időt cselekvésre.
Most egy párisi bár, Marinescu nevű
alkalmazottjával fogott össze. Tavaly
decemberi napon Marinescut a
székesváros Bois de Boulogneban
székesvárosban találta. Ruháját hat
székesvárosi furta át. Magához

térve Marinescu elmondotta, hogy
ismeretlen egyének

rá akarták őt beszélni, hogy
Carol volt herceget ölje meg

— és több titkos megbeszélés után
ezek az összeeshűvők

ő akarták láb alól eltenni.

Hatszor löttek rá, a golyók át is fur-
ták ruháját, de meg nem sebeztek!
Amellett a lövéseket a Boulogne-
ban senki sem hallotta. Elég naiv
mese volt ez, de Bachernak mégis
sikerült Carolt meggyőznie arról, hogy
változtasson lakóhelyet, mert külön-
ben megölik.

Bachernak így sem sikerült elérnie
célját. A kegyvesztés elkerülhet-
lenné lett.

1928 elején Virgil Madgearu, a
nemzeti parasztpárti vezér ismét Pá-
risban van.

Véletlenül találkozik Bacherral,
aki — nem épen tiszta lelkiismeret-
tel megszólítja a román politikust és
keserűen kifakad az egész nemzeti
parasztpárt ellen azért, mert cser-
benhagyta Carol volt trónörökösöt és

mert kétségbevonta a „levél“ való-
diságát.

Madgearu erre azt válaszolta, hogy
szilárd meggyőződése szerint
a levél — hamis;

eredetijét senki sem látta. Bacher
így válaszolt:

— A levél autentikus volt!
Az eredetit ellopták a neuil-
ly-i betöréskor!

— És hol van most az eredeti?
— kérdezte Madgearu.

— Maga a román lapokat ol-
vassa, ugy-e? — válaszolt Bacher.
— Nos, akkor olvashatta, hogy a
a román lapok, amikor Bratianu hal-
doklásáról írtak, azt közölték, hogy
Bratianu a végpillanatában papírt és
ceruzát kért, hogy leírasson vala-
mit. A román lapok szerint Bratianu
ezt írta:

„Ne ijedjete meg, legyetek
hátrék!“

— Azt hiszem, — folytatja Ba-
cher — maga, Madgearu ur, nem
olyan naiv, hogy ezt elhigye. Mert
valójában Jonel Bratianu arra kérte

Ma ötven éve indultak el a nagyváradi József-bakák a boszniai hadjáratba

Hogyan fogták el a harminchetesek Hadsi Loját? — Beszélgetés Hant Gyula
főpénztárossal

— Saját tudósítónktól —

Ma van ötvenedik évfordu-
lója annak, hogy az osztrák-
magyar armádia két hadosz-
tálya, állig fegyverben Philip-
povich tábornaggal az
élén, megindult Bosznia felé,
hogy a berlini egyezmény
alapján végrehajtsa az okku-
pációt. Egyszerre egész Euró-
pa figyelmé irányult és Pá-
risban meg Londonban is egy-
forma kíváncsisággal és na-
gyobb idegeskedéssel lesték a
Dráva, a Száva partjáról ér-
kező híreket. Akkor meg pláne
tetőfokra hágott az izgalom, a
mikor hire jött, hogy a felke-
lők Hadsi Loja vezérletével
guerrilla harcok közben szét-
verték a bevonuló hadsereget.
Lett erre rémület Bécsben, az
öreg Burg falai között! És
1878 augusztus 19-én Ferenc
József császár aláírásával már
meg is jelent az általános moz-
gósítást elrendelő legfelsőbb
kézirat.

A rendkívüli történeti esemé-
nyeknek két tanuja ma is itt él
Nagyváradon. A 37-ik gyalog-
ezred tartalékpáncsnoksága
állomásozott akkor itt és a
mozgósítást követő napon,
1878 augusztus 20-án, este 10
órákor elindult a menet s meg-
állás, pihenés nélkül robotott

a Jóska-bakákat vivő vonat
Boszniába...

A csöndes uriház egyik szo-
bájában, intim sarokban
beszélgetünk Hant Gyulá-
val.

a Polgári Takarékpénztár-
nokával. Egyike azoknak, akik
a váradiak közül résztvettek
Bosznia okkupációjában. Az
ezüstszünye fejű öregúr, pi-
rospozsgás arcával még olyan
vissza a hadjárattól. Nyoma
sem látszik rajta 73 év terhe.
A memoriája kitünő. Nevek,
számok, események még egé-
szén frissen élnek emlékében.
Külön ölmény, hogy hallgat-
hattam:

— Ma már bizony csak ket-
ten vagyunk. Balogh Dóme,
meg én. A híres Jóska-bakák...
Eltűnődik egy percre —
majd folytatja:

— A székelyhidi szolgabíró-
ságon dolgoztam akkor mint
írnök. Hát bizony öcsém más
világ volt az. 78 augusztus
19-én délben megjött a mozgó-
sítás Bécsből. Egy órán belül
a „csendlegények“ — a csend-
őrök elődei, mindenhova beko-
pogtattak a behívóval. Estére
én is megkaptam és másnap
reggel már jelentkeztem is a

írásban testvérét, hogy nyisson ki
egy kazettát, amely a hálószobában
van és vegyen ki abból egy bizo-
nyos borítékot s égesse ezt el. A
borítékban a levél eredetije volt!

De Madgearu ez alkalommal már
nem hagyta magát rászédni, hanem
kinevette Bacher, akinek egyre
rosszabbul ment a dolga.

Közben Elena Popescu asszony,
aki nem bírta feledni, hogy Bacher
közbelépése majdnem elválasztotta
őket egymástól, erősen Bacher el-
len dolgozott:

— Ennek az embernek a
multja — mondotta a volt
trónörökösnek Lupescu ass-
zony — eltávolít tőlünk
minden rokonszenvet, amit
jogunkkal és lojalitásunkkal
szereztünk!

Vagy:

— Bacher hamisítványa kom-
promittálta ügyünket!

Bacher így végképpen kegyveszt-
tette lett: Elena Lupescu bosszut
állt rajt. A craiovai kalandor helyét
Barbu Ionescu vette át.

Florescu brosurájának végső fe-
jezete a májusi „londoni összeeskü-
vés“ részleteit összegezi, amelyek
még mindenkinek emlékezetében él-
nek. Barbu Ionescunak, Carol híve-
nek gladstonei (London mellett) bir-
tokán szőtték az összeesküvés szá-
laít. Itt készült az a híres kiált
vány, amely a trianoni békéről is
szól.

Ami ezután történt, az már ismer-
etes. Természetesen, a polémia a
brosúra körül csak ezután kezdődik.

tartalékpáncsnokságon Vá-
radon Halagics főhadnagy ur-
nál. Az én századparancsnok-
kom Bizon hadnagy volt. Ké-
sőbb ezredes lett, de a 90-es
években Szegeden, ahová át-
helyezték, nem tudni miért, a
vonat elé vetette magát.

— A mi századunkban har-
coltak Miskolczi Kálmán tör-
vényszéki joggyakornok, Olasz
József törvényszéki jegyző,
Komlóssy György vármegyei
aljegyző, Kápolnay Gyula sza-
lontai szolgabírói irnok,
később váradi rendőrkapitány,
Barabás Béla, a Huzella cég
egykori üzletvezetője. Koós
Lajos segédjegyző, Ginzery
Lajos volt városi tisztviselő.

— Aznap délután a Körös-
kaszánya udvarán utrakészen
állottunk. Báró Pulz generális
városparancsnok bucsuzott el
tőlünk, este az egész tisztikar
kint volt az állomáson. Tíz na-
pig tartott az ut. Augusztus
30-án érkezünk Magyar Bród-
ba és egy nap pihenő után
szeptember elsején átléptük a
Szávát. Itt csatlakoztunk a
Bécsből ugyanakkor ideérkező
37-es ezredhez. Legendák ke-
ringtek a Jóska bakák vitézi
tetteiről. Egyet elmondok, még
most is itt él az emlékezetem-
ben:

11. gyógyni: Mouschongé Buziási Phönix ásványvíz Kapható mindenütt

— Csunya hideg ős volt, — már Boszna Derventnél két izben is összemértük erőnket a felkelőkkel — de meg se mocantak, mintha egy bűvös földöntúli hatalom, maga az ördög védelmezte volna őket. A golyó visszapattant róluk, a kard nem sebezte őket. El voltunk keseredve, azt mondhattam. Volt az ezredünkönél egy *Stipetics* nevű főhadnagy. Lányos arcu, kedves jó fiu. Egy este már úgy látszik megelégette a babonát, amely egyre jobban terjedt.

— Fiuk! — fordult felénk — Biharfi fiuk, ki tart velem?

Egyikünk se huzódott vissza és aztanap

Éinek idején száznéhány bihari fiu eljutott a rettegett Hadzsi Loja hadállásáig.

Az őrseget percek alatt lefegyvereztük és a hajnali szürkületben már vittük is magunkkal a hazájáért és testvéreiért fanatikus lelkesedéssel harcoló Hadzsi Loját. A mikor látta, hogy tuleróvel áll szemben, megadta magát. *Stipetics* főhadnaggal még kezét is szorított.

— Másnap a főhadnagyból vitéz kapitány ur lett és a bihari Jóska bakák tekintélye is még jobban megnőtt.

— Karácsony napján jöttünk vissza. Az állomáson nagy szónoklatok. Az egészből ugyan egy kukkot sem értettünk... Németül kommandiroztak akkortájt.. teszi hozzá nevetve.

Hálásan szoritunk kezét Hant Gyulával, akit ma estére Balog Döme meghívott egy pohár borra. Ő sem felejtkezett meg a félszázados jubileumról:

— Jöjjön el maga is —

mondja bucsuzás közben Hant Gyula — de nem igérjük meg, nem illik megzavarni az ós-tétüket. Megérdemlik... B. J.

Fehér fogai

lesznek, ha fogait csak egyszerűen a pompásan felrisszító, jóízű fogkrémmel, a Chlorodontal megdörzsöli. Rossz szájszag ellen is a Chlorodontal szájvizet használjuk

Mi uiság?

Özv. biztrai Farkas Mártonné, szül. Sonnenfeld Felice fájdalomtelt szívvel jelenti, hogy felejtethetlen jó férje

biztrai Farkas Márton

e hó 18-án Nagyváradon rövid szenvedés után elhunyt.

Drága halottunkat f. hó 20-án délután fél 5 órakor a Parcul Eminescu (Ezredévi Emléktér) 22. számú gyász házból kísérik utolsó útjára.

biztrai Farkas Herman és neje Tischler Mária

biztrai Farkas Imre és neje Gyaluy Vilma

biztrai dr Farkas Samu és neje Seemann Ilona

biztrai Farkas Aladár és neje Bachrach Mária

Mezey Józsefné szül. biztrai Farkas Helén és férje biztrai Farkas Alfréd és neje Glück Edith

Ince Lipótné szül. Sonnenfeld Hedvig és férje az elhunyt testvérei, sógorai és sógornői.

Részvéltatogatások mellőzését kérjük.

* *A Mizrachi Erdélyrészi Központjának szombati Perek-előadása délután 5 órakor kezdődik.* Kurländer és Ulmann palota félemelet.

Ennyit még nem nevetett soha, mint ma fog nevetni a Heymanba

Még csak ma és holnap láthatja a Tanu a nász-ágyban filmet

Feltétlenül nézze meg a Tanu a nász-ágyban filmet

* *Autóvevők figyelmébe.* Chevrolet személy- és teherautók 1928 évi típusokak Lei 150.000.— árban Verő Alfréd mérnöknel a bukaresti Leonida et Co cég biharmegyei kizárólagos képviselőjénél állandóan kaphatók, ugyanott Pontiac Six 200.000 lei árban. Aurel Vlaicu (Vámház)-utca 6.

Gyere te bűnös a legjobb Harold Lloyd film

A paradicsom — Milton Sills

Harold Lloyd új filmje a Heymanban

* *A „Helicon” iparművészeti műterem áthelyezése.* Megemlékeztünk a nemrégben lezajlott mintavásár alkalmával az iparművészet fejlődéséről. Ugyanis a mintavásáron a legnagyobb sikert aratta a „Helicon” műterem sátora, a megtévesztésig hű iparművészi készítményeivel. A kiállításon megjelent miniszteri kiküldött is a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a „Helicon” tulajdonosnője előtt. Mint értesülünk, Blum Zsigmondné urasszony, hogy a fokozottabb igényeket kielégíttesse, városunk és Bihar megye uriközönségének kényelmét is biztosítsa, műtermét a legnagyobb áldozatok árán megnagyobbította és a

Gyere te bűnös, Gyere te bűnös Harold Lloydal.

Kaphatók 323-1

KALENDA

cégnél részletre is

Még csak ma és holnap láthatja a Tanu a nász-ágyban filmet

* *Chevrolet alkatrészek* összes autó-felszerelési cikkek lerakati árban kaphatók Verő Alfréd mérnöknel, Leonida et Co képviselőjénél, Aurel Vlaicu (Vámház)-utca 6.

A paradicsom — Milton Sills

* *ZACHINI A LÖVEG-EMBER CSODÁLATOS PRODUKCIÓJA MA, HÉTFŐN U. A KÁROLY PÁLYÁN.*

Még csak ma és holnap láthatja a Tanu a nász-ágyban filmet

Kaphatók 323-1

KALENDA

cégnél részletre is

Még csak ma és holnap láthatja a Tanu a nász-ágyban filmet

Kaphatók 323-1

KALENDA

cégnél részletre is

Megvettem olcsón egy tömegben! Eladom olcsón!

a „Corvin” Áruház volt teljes árukészletét.

Egész finom áruk a volt árak feléért!

Elárusítás hétfőn reggel 9 órakor megkezdődik

helyiség hiánya miatt Str. Nicolae Jorga (Zöldfa utca) 23. sz. alatt. „RECORD ÁRUHÁZ” helyiségében

Szövetek, selymek, vásznak, ing-puplinok és zefirek. Plüsch abroszok és hencsertakarók
Selyem himzett és georgette-grenadinok volt ár 180.— Lei, most 58.— Lei.

Mosó delinek 26 Lei. Francia gyapju delin, divat minta 98 Lei
Selyem crepp georgett több színben 155 Lei. Divat cascha 210 Lei

Sok fel nem sorolható cikk ugyanilyen feltűnő olcsó árban.

Vigyázat, a céget össze nem téveszteni!

Jelzés a sárga lobogó

Record Áruház

Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 23

Az elfelejtett Nikita

Csak a gyerekei látogatják meg néha sirboltjában, amely felett félbe maradt a templom, mert elfogyott Nikolajevics nagyherceg pénze.

San-Remo, 1928 augusztus.

A sanremoi utcák színe felvillan, ha rátűz a nap a négy kupolás templomra, amelynek mind a négy kupoláján és tornyain kettős kereszt díszlik. Mit keres Sanremóban a görög keleti templom, erre bárki megadja a felvilágosítást a tudatlan idegennek. Itt nyugszik és álmodja örök álmát a hontalan király, akinek országa győzött bár, de dinasztíája még elbukott. Az összedült trónus arany homlokfái alól idegen országra menekült Nikita is akkor, amikor Montenegrót letörölték a térképről a délszláv eszme győzelmes hangulatában. Ő volt a legnépszerűbb király, amíg király volt, aztán őt is csak úgy elfelejtették, mint ahogy általában elszokás felejtetni az elmerült embereket, akármilyen csillogó is volt a sorsuk egyszer.

Szerencse, hogy Nikita családilag jól el volt helyezkedve, egyik lánya olasz királynő, másik kettő orosz nagyhercegek felesége. Igaz, hogy a nagyhercegek sem jártak jobban, mint ő, akit csak arra ítél a sors, hogy tétlen szemlélője maradjon a világ folyásának, aztán, hogy lekerült fejéről a legegyszerűbb korona. Mondjuk ugyan, hogy nem is viselt koronát soha és a szarkofágról valóban egy hálósapkás bronzfej néz körül lent a sanremoi templom sirboltjában, mintha a márványtömbök alól emelkedne fel szelíd kíváncsisággal megnézni, hogy kicsoda az, aki belép a vasajtón. Vajjon ő-e az, a gyermek, az unoka, az ismerős vagy csak egy jámbor kérvényező, akiket úgy fogadott sokszor, a

padkán, a ház előtt, vagy a diófa alatt Cetinjében.

De Nikita halott. A bronzfej nem él, vonásai nem derülnek jobban, mint ahogy a szobrász unalmában kifaragta és a márványlapon az évszám: élt hatvan s egy néhány évet. Nem is volt öreg, amikor elküldték a hatalmak az utból, mert unta, hogy ne érje otthon a szilvérés és kívánta a kecskék kolompját hallani, amint legelni mennek a hegyek oldalára. Hazakivánczolt különbekerében is és nem mehetett haza többé, már akkor sem, amikor Versailles ormán győzelmesen lengtek a szövetséges trikórok. Montenegró színe már nem lebegett fennen és a crnogorok az SHS zászló alá gyülekeztek, nem törődve, nemzeti önállóságukkal és elfelejtve Nikitát az igazságszító fejedelmet.

A falakon örökménesek. A sápadt lángok oltalmában arany ikonok sárgán, szüzanya fiával karián. Ezek ott függtek egyszer Moszkvában, vagy még messzebb a krimi félszigeten, mert Nikolajevics nagyherceg hozatta, lopatta, csempészte őket ily messzire, az olasz Rivierára, hogy áldják és védjék az elpihent fejedelmet, ha kell halóporában. Nikolajevics nagyherceg építette apósának ezt a remekbe tervezett, őszi stílusú kis templomot, a melyen csak félig ragyognak az aranyozású kupolák, mert a nagyherceg pénztárából is kifogyott az arany. Egy mellékszárnyat már nem tudtak tovább építeni pénz híján és a görög keleti templomra rázárták az ajtót és elbocsátották a pópát, mert nem volt aki to-

vább fizesse. Az olasz király római katolikus, tehát nem segítezhetette a görög templom felépítését, amely gazdag pompával készült — és félbe kellett hagyni, jobb időkre, jobb napokra. A templom egyik kulcsa az olasz királynőnél van, a másik a fiainál. Legalább is így mondta ezt el az öreg tallián kertész, aki jó borralólért a kriptá a kriptá ajtót kinyitotta valahogy. Kérdezem, kik jönnek ide látogatók?

— Bizony nem sokan, mondta a kertészkedő házimester, Danillo herceg, aki Niceben lakik. Pietro Antibeshől robog kocsijával át négyöt hétben egyszer, hogy szülei sirján elmondjon egy imát. Körülkutatom leolvasni a

koszorukat. Fonnyadó görög zöldek, Viktor Emánuel, Jolanda főhercegnő, az aostai herceg, egy orosz ezredtulajdonosának, a nagyhercegek, gyermekei koszorui függnek a falon. Sehol egy jel, egy virág, egy darab selyem rongy, amely az elhagyott hegyek üzenetét hozta volna el ide Montenegró utolsó királyának.

— Szerb nyelvű látogató nem jár ide uram, — mondja öreg kalauzom, — aki segít a koszoruk felírását kibetűzni.

Jugoszláviából senki sem keresi Nikitát, akit félretoltak s aztán végleg félre állt mazától is az utból. Mindig is ő volt a legszerényebb uralkodó...

Bárdos László.

SPORT

A Ferencváros győzött Belgrádban A Rapid legyőzte a Hungáriát

— Az Estilap eredeti távirata —

Az elmúlt vasárnap nevezetesebb sporteseményeiről a következő táviratokat kaptuk: Szombathelyen a Sabaria—Ausztria mérkőzés játszódtott le 6:1 eredménnyel; félidő 1:1. Szegeden: Bástya—Bratislava 3:1 (2:1.)

Ferencváros—Beogradsky 7:0

Belgrádból jelentik: A közép-európai kupa-versenyben a Ferencváros—Beogradsky csapatok mérköztek óriási érdeklődés mellett. A mérkőzés a Ferencváros nyerte meg 7:0 arányban. Félidő 4:0 volt. A Ferencváros mindvégig abszolút fölényben volt. A legszebb teljesítményt Takács II. produkálta, aki négyszer lött gólt az ellenfél hálójába. Hasonlóképpen nagyszerűen játszott Turay is, akinek három gól

köszönhető. A közönség mindvégig ünneplte a Ferencvárost.

Rapid—Hungária 6:4.

Bécsből jelentik: A közép-európai kupamérkőzésben a Rapid a Hungáriával mérkőzött. A küzdelem mindvégig rendkívül izgalmas volt, végre is az erősebb fizikumú Rapid győzött. A félidő 2:1 volt, a melyet a Hungária semmiképpen sem tudott kiegyenlíteni. Váltakozó szerepsével játszottak a második félidőben a csapatok, a Hungáriának sikerült még három gólt az ellenfél hálójába bevinni, de viszont a Rapid négy góllal megtartotta fölényét. A mérkőzés vég eredménye 6:4 lett a Rapid javára.

Rekorderedmény a pesti MTK uszóversenyén

A budapesti Szent-István napközönsége nagy érdeklődéssel volt az MTK uszóversenye iránt, amely valóban szenzációs is volt és messze kiemelkedett helyi jelentőségéből.

A 100 méteres gyors-uszásban az első Arne Borg lett (1 p. 00.6 mp.) Második Kojac (1 p. 0.8 mp.) Báránynak gyomorbántalmái voltak, indulni sem akart; állandóan indiszpozícióval küzdött és ebben a kedvezőtlen helyzetben emberfeletti teljesítménnyel tudott bejutni harmadiknak.

A 100 méteres hölgy-hátuszásban az első Sipos Manci volt, aki 1 p. 34.8 mp. idővel beállította az országos rekordot.

100 méteres hátuszás: 1. Kojac (Usa) 1 p. 14.2 mp. 2. Nagy MTK 1 p. 13 mp. Kojac a verseny alatt derékrándulást szenvedett.

A négyszáz-méteres gyorsuszás nyertese az amerikai Martha Norelius lett (3 p. 44.6 mp.) idővel.

A 300 méteres gyorsuszás győztese megint Arne Borg volt. (3 p. 54.8 mp.) Közvetlen utána az amerikai Grabbe következett (3 p. 55.4 mp.)

Vidéki eredmények:

Kolozsvár: Kac—Haggibor 3:2 (2:1.) Barátságos. Bíró: Fövényi.

KMSC—Románia 2:0 (1:0.) Barátságos. Bíró: Czincár. Meglepetés.

Szatmár:

Nagyvárad válogatott—Szatmári válogatott 3:1 (0:1.)

Gólokat rugták: Rónai, Barátki, Török. Barátki volt a mezőny legjobb embere.

Temesvár: Kinizsi—TM TE 3:1 (1:0.) Bíró: Keller.

Bánátul—Tac 4:3 (1:0.) Bíró: Petcu.

40%-50%-ot
takarít meg

Kiselejtezték a régi készletet teljesen új raktárral, friss drúval felszerelve

versenyen kívüli
olcsó árakkal

állunk t. vevőközönségünk rendelkezésére,
nagy raktár szövet, selyem és mosó árúban

785

Corvin áruház

Fekete Sas passage bejárat, Piafa Unirii (volt Szt. László-tér)

Még csak ma és holnap mulathat a

Tanu a nászágynban és Harcias nagynéni

6 felv. vigjáték

2 felv. amerikai burleszk

és a legújabb Emericus Journál mellett az Apolló és Atlantikban

1896 óta nem volt Pesten annyi idegen, mint a mostani Szent István ünnepen

A hagyományos Szent István-napi ünnep Magyarországra színe tömegesen csábította a külföldieket. A magyar kormány mindenféle utazási és vizum kedvezményben részesítette az utasokat. Így magyarázható, hogy Budapesten, — mint tudósítónk táviratozza — az 1896-os milénárius ünnepek óta soha annyi idegen nem volt, mint ezeken az ünnepi napokon.

Maga a népünnepély kitűnően sikerült. Nagyszerűen volt rendezve. Rendkívül kedvező időben kezdődtek a Tattersalban a népmulatságok. Volt minden, ami ilyenkor csak elképzelhető: dalárdák hangversenye, reggelig tartó tánc, ökörsütés, tornaverseny.

A Városligetben olyan néptömeg tolongott, amilyenre a legöregebb pestiek sem emlékez-

nek. Káprázatos képet mutatott a történelmi felvonulás, kétszáz-ezer néző sorfala között végeláthatatlan sorban vonultak föl a magyar történelmi alakok, korhű jelmezben.

Este reflektorok tündéri fénybe varázsolták a Gellérthegyet, miközben a Mátyás templom és a Halászbástya rejtett világítással varázslatos fényben emelkedett ki a Várhegy misztikus sötétségéből.

A Duna két partján éjjel-nappal egyformán, tömött sorokban hömpölyögnek a járókelők: külföldiek és vidékiek százezrei, akik különösen éjszaka — egészen a hajnali órákig lenyűgözötten szemléltek a szakadatlanul tartó káprázatos tűzijátékot.

A Gellérthegyen szintén népmulatságok, műkedvelő előadások és attrakciók voltak, amelyeket óriási tömeg nézett végig.

Legolcsóbb és legjobb a
Rimanóczy-parketta 777
Minden méret kapható.
Telefon: 279. 356.

Kiváló minőségű
Borbélyszappanok
JOHANNA lerakatban
Vitéz Mihály (Nagypiac)-tér 5.

A szerelem örvénye legközelebbi műsor az Apolló és Atlantikban

Egy kisebb és egy nagyobb
bolthelyiség
2 szobás lakással együtt kiadó. Strada General Moşoiu (Kert-u.) 3. Ertekezni HERBST ékszerésznél Bv. Reg. Ferd. 1. 787

A szerelem örvénye legközelebbi műsor az Apolló és Atlantikban

Világmarkás kerékpárok

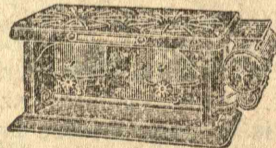
és varrogépek legolcsóbban, kedvező fizetési feltételek mellett
Engelstein Edénél
kaphatók. Aleea Romei (Deák F.)-utca 2. Lloyd kávéházzal szemben. Alkatrészekben nagy raktár. 379

A szerelem örvénye legközelebbi műsor az Apolló és Atlantikban

Fest Tisztít
2 nap alatt
Kalinovcsán
a Sas alatt
Mos Vasal

Feltétlenül nézze meg a Tanu a nászágynban filmet

70% tüzelőanyag megtakarítás csak
az „ANCHOR”
amerikai petróleum gázüzemelyen.

L. Váradi Oradea,
strada Avram Jancu No. 1

Uri ruhát elsőrangú kivitelben jutányosan készít, fordít, átalakít uri szabó
LÖW
Take Ionescu (Körös)-u. 8. 739

Bőrüzletemet megnyitottam
teljesen átalakítva, dúsan felszerelve

Minden bőr- és cipészkelekek raktáron. — Felsőrészek olcsón, szép kivitelben. — Vidékiek megvárhatják

Walfisch Calea Victoriei (Kolosvári)-u. 66

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

APRÓHIRDETESEK

Levelezés Alkalmazás Különfélék

Lackám! Leveled vasárnap érkezett, mindenki jól van és csókol. 903

Piri, ha gondolja elsejére visszajöhet kosztot szomszédból hozunk, jöjjön ki megbeszélni. 885
○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Lakás

2 SZOBA előszobával központban (üresen) orvosi rendelőnek vagy irodának kiadó. Cimet a kiadóba kérek leadni. 876

Modern 4 szobás, fürdőszobás, komplett lakást, lehetőleg földszintest központban, egészséges helyen november elsejére vagy előbbre is keresek. Ajánlatot „Ósvárad” címen a kiadóba kérek. 884

Különbejárato üres szobát keresek előszobai bejárattal a központban, zene tanítás céljára. Dimitrie Cantemir (Beöthy Ödön)-utca 12. Weisz. 899

Üzlethelyiség azonnalra, sarok üzlet november 1-re kiadó. Alexandri (Teleki)-utca 9. 896

Automobilt ha venni, eladni vagy kicserélni akar, forduljon Pérchyhez, Reg. Ferdinand-út 22., ahol igen jókarban levő, keveset használt autót kaphat kedvező fizetési feltételekkel. 4434

Gyges rilkkancsiuk az Estilap árusításához felvételnek Jelentkezni a Hegedüs Hirlapirodában.

Deutsches Fräulein wird für nachmittag gesucht zu einem 9 jährigen Mädchen. Dr Adonyi. Katholikus Kör. 900

Románul beszélő gyakorlott csemegés segédet felvesz Kurtág Buffet. 901

Borbélysegéd azonnali belépésre alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 902

Német tanár tanít/haladókat és kezdőket könyvnyitási módszerrel. Nyelvtan irodai kiképzés, levelezés, szépirodalom. Cimeket a „Nagyvárad” kiadóhivatalába kér. 797

Borbélysegéd felvételt Crinului (Liliom)-utca 3. Auerhan. 985

Mérlegképes könyvelő, magyar-német levelező önálló perfekt munkaerő állást keres, fél napi vagy óras könyvelést is vállal. Cím a Hegedüs Hirlapirodában. 790

Nagy Általános Biztosító Részvénytársaság keres magas fizetéssel biztosítási szakmához értő üzletszerzőket helybeli és vidéki képviselőkre. Cím: Veress, Nicolae Jiga (Lukács György)-utca 1. 894

Berlini Victoria biztosítási ügyében szakszertű felvilágosítást nyújt Reich Tache Ionescu (Körös)-utca 44. 893

Vidéki szülők figyelmébe! Iskolás leánykakat intelligens nők teljes ellátására kedvezményes díjazás mellett elfogadnak. Lakás központban. Cím a kiadóban. 898

Pansio már csak 16 lei, Réven a Zichy-barlangban, nagyszerű étkezéssel. 832

Műköszörüs ajánlja elsőrendű acél-áru raktárát, javításokat gyorsan, jutányosan készít Koller Agoston Reg. Ferdinand 19. 69

Női és férfi borkabátok speciális készítése Herkovitsnál, Pável-utca. Javítást, festést vállalok. 71

Pénzkölcsönt nyújt kedvező fedezetre egyezer lejtől kezdődőleg, Háztulajdonosok Bankja, Delavrancea (Ritoók Zsigmond)-utca 2. 641

Jelzőlogkölcönt nyújtunk ingatlanokra. Magánpénzek kihelyezését közvetlenül kezizalagra, háza adásvételét közvetítjük. **Háztulajdonosok Bankja** Felvilágosítást ad Dr. Váradi Ödön intézeti ügyésze Parcul Traian Nr. 22.

LUX automobil Sanatorium
ATELIER-BOX-GARAGE
Golyóscsapágyak javítása
Oradea Calea Victoriei (Kolosvári-u.) 1.

Fogászati rendelő
Brailanu (Szaniszló)-utca 4.

Foghuzás érzéstelenítve 40 lei
Fogtömés plombálva .. 50 lei
Fogkoronák 100 leitől
Fogak porcellánból .. 70 leitől

Fogak fehéritése
Szegény fogbetegeknek ingyen rendelés 3730

Egészséges, csinos alak
jó testtartás, szép 779-1
idomok érhetők el a
Kovács Sándornénál
(Nilgesztelep) rendelt
haskötő, melltartók által.

Olcsón, szépen, gyorsan fest, tisztít, mos, vasal 375
Szabó László
kefemesztő
Take Ionescu (Körös)-utca 1.
Bazárépület Bul. Reg. Ferdinand 2.

Bérház 8 lakással, 2 udvarral, nagy kerttel 100.000 Lei évi jövedelemmel 680.000 Leiert. Állomáshoz közel nagy telek — rajta egy nagy cseréppel fedett szin és 1 szoba, konyha — 80.000 Leiert; Nicolae Jiga (Lukács György)-utca végénél 2 szobás magánház nagy telekkel 200.000 Leiert eladó. „Ardeal” iroda, főposta mellett.

CSODÁLATOS

Ön még ma sem tudja, hogy **ÜRI-RUHÁT KÉSZIT** szép, divatos kivitelben, olcsó árban. 804

HERSKOVITS
Str. Gen Moşoiu (Kert-utca) 1. sz.

A legújabb divatu és kivitelű **retikülök, berendezett kazetták, visitek, ékszerartók,** továbbá mindenféle **bőröndök, aktatáskák** s más, a szakmunkákhoz tartozó **cikkek gyári árakban kaphatók.**

A Nagyvárad **Bőröndárú és Táskagyár** 667
Reg. Ferdinand (Rákóczi)-út 1. sz. alatti lerakatában. Ugyanott javításokat és új munkát is vállalok.